

TOMÁŠE GARRIGUA MASARYKA

PTACTVO NA ZAHRADĚ

Závěrečná práce žáka 9. ročníku

Školní rok 2020/2021

Michael Stejskal, 9. B

Annotation

In this work I describe the birds living in our garden throughout the whole year, because there are different species in the summer and in the winter. I add my notable bird watching observations in Moravia.

Key words

Birds, nesting, bird houses, feeding, protection, garden, bird watching

Obsah:

1. Úvod	1
2. Jarní zahnízdění	1
3. Letní krmení a mládřata	2
4. Zimní období - ptáci na krmítku a v okolí	3
5. Pomáháme ptákům	4
6. Moje další pozorování	5
7. Závěr	7
8. Zdroje	8

1. Úvod

Rád bych vás seznámil se svou závěrečnou prací na téma Ptactvo na zahradě. Ptáky aktivně sleduji už asi 3 a více let na zahradě i v okolí, protože mě to baví a aspoň pořád nesedím u počítače, nebo nejsem na mobilu. Tato práce vás provede tím, co se děje v ptačí říši po celý rok a kdy jací ptáci přilétají a odlétají. Dále zjistíte, jak se o ně staráme a jaké další ptactvo na zahradě i v okolí pozorujeme.

Hlavní místo pozorování je Blansko – Klepačov 222.

2. Jarní zahnízdění

Na jaře přilétají migrující ptáci z teplých krajín a odlétají ptáci, kteří u nás prezimovali, jiní ptáci se přesouvají dál od lidských sídel do lesů, luk a polí. Přilétají špačci obecní, rehci domácí a zahradní, vlaštovky obecné, jiříčky obecné a rorýsi obecní. Mezi prvními migrujícími ptáky k nám na zahradu přilétá každoročně špaček obecný, v roce 2020 to již bylo v polovině února, kdy přiletěla celá rodinka /dva dospělí a tři potomci z druhé snůšky/. Jako další přilétají vlaštovky a jiříčky, které si staví hnízda ve tvaru polokoule na vhodných místech na domech a rorýsi ve štěrbinách na domech. Vlaštovka však u nás hnízdila jen jednou, mláďata byla zabita ve hnízdě asi kunou. Rehek domácí hnízdí v budce nebo pod střechem domu.

Obr. č. 1 rehci

3. Letní krmení a mlád'ata

Na zahradě máme sedm budek:

1 ks pro špačka,

1 ks pro rehka domácího,

1 ks velkou pro kavku, ale ještě se zde neusadila, avšak budka je využita některým menším pěvcem

4 ks pro sýkory či vrabce

Mimo to, některé druhy staví hnízdo na stromě či ve stromě. Na zahradě máme i pro toto vhodnou dřevinu. Udržujeme pestrou vegetaci a část zahrady sekáme jen 2x ročně.

Ptáci se líhnou asi po třech týdnech, další tři týdny je rodiče krmí, pak opouští hnízdo a jsou krmení asi týden.

Pěvci mají většinou 2x mladé. Pro rodiče je to velká práce s neustálým sháněním potravy. V zahradě se nejvíce drží rehci. Sýkory a vrabci létají pro potravu dál, avšak špaček nejdál, až na louky více než 200 m od hnízda.

Špaček krmí v intervalu 5 – 30 minut, což je asi 50x za den. Sýkora každé dvě minuty, což je i více než 500x za den.

Období zahníždění a krmení je pro nás pěkná podívaná.

U nás na zahradě:
špaček
konopka
kos
sýkora
vrabec

Obr. č. 2 ptáci na zahradě

Obr. č. 3 malí rehci ve speciální budce

4. Zimní období - ptáci na krmítku a v okolí

V zimním období se někteří ptáci drží u lidských obydlí, protože tu je větší teplo a lidé je obvykle krmí.

V zimě k nám létá na krmítko sýkora /koňadra, modřinka, babka/, dlask tlustozobý, pěnkava /obecná, jikavec/, čížek lesní, stehlík obecný, strakapoud /velký a prostřední/, hrdlička zahradní, červenka obecná, vrabec /domácí i polní/, hýl obecný, kos černý, zvonek zelený, sojka obecná, brhlík lesní, mlynařík obecný, strnad obecný. Na podzim se objeví žluna zelená. Od roku 2021 i pěnice černohlavá.

Důležité je dostatečně a pravidelně krmit. Ptáci mají nejraději semínka slunečnice a oříšky, toto kombinujeme s ptačí semennou směsí. Jakmile začne velká zima, zavěsíme lůj nebo lojové koule. Nepotřebná jablka dáváme kosům a drozdům.

S příkrmováním se doporučuje začít v listopadu a skončit v březnu. Vše však závisí na meteorologických podmínkách.

I v zimě máme na zahradě nádobu s vodou. Využíváme jedno až dvě krmítka, část krmiva dáváme i na zem.

Obr. č. 4 sýkora babka na krmítku

Všeobecně lze těžko říct, zda naši drobní ptáci migrují na zimu nebo ne. Je možné, že ptáci ze severní Evropy zimují u nás a naši zase jižněji. Tyto druhy se téměř nekroužkují, ani jinak nemonitorují. Avšak několik monitorovacích zařízení bylo umístěno na kosi černé. Zimní polohy byly hlášeny z Francie a Itálie. Může se jednat o jedince a zbytek populace zůstává. Důležitým faktorem je počasí.

5. Pomáháme ptákům

Aby se ptákům dařilo, je nutné splnit dvě hlavní kritéria, a to bezpečí a zdroj potravy. Největším nebezpečím jsou kočky a skleněné výplně. Kočku nemáme, cizí odháníme. Na terase máme sklo zabezpečené žaluziemi, polepem a volnými stuhami. Siluety ptáků nepomáhají. Pokud i přes to narazí nějaký pták do našeho skla, tak je to v období toku nebo rozletu mladých či cizí migrující pták.

K zahníždění jsme umístili vhodné budky. Celoročně máme na zahradě nízkou nádobu s vodou.

Dále po dohodě se správci území rozmisťujeme budky v lese. Kromě vyvěšení, monitorujeme obsazenost a na podzim čistíme.

Obr. č. 5 čištění budek na podzim

6. Moje další pozorování

Kromě ptáků na zahradě a v okolí domu, jezdím pozorovat ptáky do určených lokalit. Mezi mé oblíbené druhy se řadí vlha pestrá, ledňáček říční, dudek chocholatý, vodní ptáci a dravci. Vlhy a dudci na zimu odlétají, ale ostatní výše zmínění se dají pozorovat celoročně.

Pro dobré pozorování to chce znát lokalitu, chování ptáků, mít maskované oblečení, popřípadě zbudovat úkryt. Většinou je to několik hodin na jednom místě, ale téměř vždy se to vyplatí. Někdy je vedro, jindy zima, mnohdy je člověk poštipán od komárů a jiného hmyzu. Pro lepší identifikaci ptáků používám dalekohled.

Obr. č. 6 někdy navštívím ukázky dravců.

Obr. č. 7 důležité je maskování. Pozoruji ledňáčky.

Obr. č. 8 vlha pestrá

Zajímavé druhy na zahradě: bažant, čečotka, konopka, sojka, straka, strnad, křivka a průletem volavka, čáp, poštolka, káně, husy, kachny.

Pozorování v okolí Blanska – další druhy: husice nilská, kachnička mandarinská, potápka roháč, volavka bílá a popelavá, lyska černá, skorec vodní, ťuhýk šedý, datel černý, čáp bílý i černý, šoupálek dlouhoprstý, moták pilich, káně rousná, sokol stěhovavý.

Pozorování na jižní Moravě – další druhy: krutihlav obecný, kormorán, žluna šedá, moták pochop, luňák červený, orlovec říční, kvakoš, kolpík bílý, ťuhýk obecný a další.

Obr. č. 9 sokol stěhovavý

7. Závěr

Ptáci jsou z velké míry užiteční, protože spořádají velké množství hmyzu. Zároveň svoji přítomností zpestřují náš život. Samozřejmě občas některé druhy mohou škodit, a to zejména kosi a drozdi požírají úrodu, rozhrabávají záhony. Ve velkých počtech pak špačci požírají bobuloviny. Na slepice zaútočí zejména jestřáb. Přes určitá negativa musíme ptáky chránit a vytvářet jim vhodné podmínky pro přežití, jelikož člověk svým způsobem života přírodu hodně ovlivňuje.

Přílohač.1: Přehled běžných druhů hnízdících v letním období na zahradě

Druh	Hmotnost	Rozpětí	Velikost	Léto	Zima	Hnízdo	Pozn.
Sýkora koňadra	16-21	22-25	13,5-15	ano	ano	budka	
Vrabc domácí	19-25	20-22	14-16	ano	ano	budka	
Sýkora modřinka	9-12	17-20	10,5-12	ano	ano	budka	
Kos černý	80-110	34-38	23,5-25	ano	ano	staví i budka	
Špaček obecný	75-90	37-42	19-22	ano	Afrika/j. Evropa	budka	
Rehek domácí	14-20	23-26	13-14,5	ano	Afrika/j. Evropa	budka	Někteří jedinci přezimují i v ČR
Rehek zahradní	12-20	20-24	13-14,5	ano	Subsaharská Afrika	strom	
Vlaštovka obecná	16-25	32-35	17-21	ano	Afrika/j. Evropa	staví	

8. Zdroje

Zdroje informací:

Vlastní pozorování a zkušenosti

Tabulkové údaje z:

HUME, Rob. *Ptáci Evropy*, <https://www.nejlevnejsi-knihy.cz/kniha/ptaci-evropy-14140981.html>

SINGER, Detlef. *Ptáci*, <https://www.nejlevnejsi-knihy.cz/kniha/ptaci-vsechny-druhy-stredni-evropy.html>

Wikipedie

Fotografie 1-9: Ivo Stejskal